

Femte årgången.

HERMES.

Organ för den arends'ka stenografien i Sverige,
utgifven af Svenska Stenografförbundet,
redigerad af *Conrad Lundgren*, Upsala.

N:o 5.

Maj.

1886.

Utkommer i 12 nummer om året mellan den 10 och 20 i hvarje månad. Prenumeration sker på närmaste postanstalt. Pris för år 2 kr. 75 öre, för $\frac{1}{2}$ år 1 kr. 50 öre. Medlemmar af sv. stenografförbundet, som rekvirera minst 5 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhålla ex. för 2 kr. 25 öre, och då minst 10 ex. tagas, för 2 kr. Förbundsörening, som rekvirerar minst 5, 10 eller 20 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhåller ex. för resp. 2 kr., 1 kr. 75 öre, 1 kr. 50 öre. Lösnummer kosta 30 öre.

Om teckensystem och ljudenlighet

av *J. A. Lyttkens* och *F. A. Wullf*.

Vi vilja ej här ingå på någon utförligare granskning af den nyligen utkomna intressanta afhandling, som bär ofvanstående titel; vi ämna här endast företaga en flyktig granskning af de yttranden, som förf. fält om stenografien, yttranden, som lägga i dagen en förvånande okunnighet i detta ämne.

Det heter i boken på afdelningen om fackskrifter:

Det stenografiska teckensystemet, hvars förnämsta uppgift är snabbheten i skrivning, på hvars bekostnad tydligheten till den grad får vika, att sådan skrift måste omskrivas till vanlig skrift, medan ännu innehållet finnes kvar i den skrivandes minne. Snabbheten vinnes dels genom att använda ordskrift, dels genom förenkling af tecknen, så att medljuden betecknas med så enkla och lättskrivna, krokiga och räta linier, som möjligt, och självljuden angivas genom olika förtjockning eller formnyanser eller böjningar hos medljudstecknen och sådant mera.

Hvad som först har förvånat oss, är att förf. räknat stenografien till fackskrifterna och sålunda jämnställt den samma med t. ex. telegrafskriften. Vi hade trott, att denna mening numera äfven i Sverige var en öfvervunnen ståndpunkt, och att man äfven här hade kommit till insigt om, att stenografien för vår tid, »pappersäldern», dock har ett betydligt värde som ett medel att förkorta de tidsödande skriffliga arbetena. Stenografien är icke till för riksdagarnes eller tidningarnes behof endast; den har en mycket djupare betydelse.

Det är dock ej att undra öfver, att förf. anse stenografien sakna allt egentligt praktiskt värde för allmänheten, då de hysa en så afgjordt dålig tanke om lättheten att läsa den. Förklaringen till denna dåliga tanke ligger i uttrycket »det stenografiska teckensystemet». Förf. tyckas lefva i den föreställningen, att det icke finnes mer än ett stenografiskt system, och ha de möjligen hört talas om, att det finnes flere system, så mena de väl, att de äro hvarandra så lika, att den karaktäristik, som de gifva på det ena, också passar in på öfriga system. Att de olika stenografiska systemen kunna vara lika vidt skilda från hvarandra, som t. ex. den kinesiska skriften från den latinska, derpå tyckas de ej tänka.

Hvilket system förf. använt till måttstock vid sin granskning af stenografien, kan hvar och en af våra läsare, som någon tid plågat sig med det gabels-

bergerska systemet, lätt inse. »Hermes» har redan många gånger betonat den stora olägenhet, som detta system medför genom sin svårästhet, och vi ha framhållit, att det på denna grund föga lämpar sig vare sig till referent- eller korrespondensskrift. Vi ha öfvertygat oss om denna svårästhet genom iakttagelser icke blott hos nybegynnare och mindre försigkomna, utan t. o. m. hos gab. riksdagsreferenter. Det arends'ka systemet däremot är icke alls svåräst. Den erforderliga kortheten vinnes i vårt system utan uppoffring af tydligheten, som i Arends' stenografi kan anses vara större än i den vanliga skriften. Att öfversätta ett referat, utfördt med Arends' stenografi, till vanlig skrift, medan ännu innehållet finnes kvar i den skrivas minne, torde vara aldeles öfverflödigt. Recensenten har referat gjorda för ett par år sedan, och jag lofar, att hvilken stenograf som helst skall kunna läsa dem utan någon synnerlig svårighet.

Förf. säga vidare: Snabbheten vinnes dels genom att använda ordskrift o. s. v. Utan tvifvel afse förf. här de i hvarje system nödvändiga förkortningarna (Sigler och monogram), af hvilka ett betydligt antal finnes i det gabelsb. systemet (minst 200). I Arends' stenografi gestalta sig förhållandena äfven i detta fall vida bättre. Vi finna nämligen i detsamma endast ett fåtal förkortningar för ofta förekommande ord (några pronomina, hjälpverb och adverb samt åtskilliga förstafvelser och ändelser — tillsammans uppgående till föga mer än 50). Ordskrift är stenografien därför icke mer än den vanliga skriften, som på samma sätt använder förkortningar (t. ex., o. s. v., m. fl., m. m., s. k., o. d., jfr, n:o, kap., jämte en mängd dylika förkortningar, hvilka stiga till allra minst 100).

Författarnes skildring af själfjudens beteckning »genom olika förtjockning eller formnyanser eller böjningar eller sådant mera» gäller väl Gabelsbergers, Stolzes, Merkes, Lehmans, Veltens och flere andra system, men däremot icke Arends', i hvilket vokalerna uttryckas genom särskilda tecken, som för öfrigt genom sin karaktär bilda en motsats till konsonanttyperna.

Hvad som särskildt förvånat oss i den ifrågavarande uppsatsen är, som vi redan sagt, författarnes missuppfattning af stenografiens betydelse, en missuppfattning utan tvifvel grundad på bristande kännedom om den stora skillnaden mellan de olika systemen. Det är för att rikta författarnes och allmänhetens uppmärksamhet härpå, som vi ansett oss böra egna frågan några ord.

R. M.

Literatur.

Festtidning vid Stenogr. föreningen *Hugin-Munins* i Karlskrona första årsfest. 8 sid 8:o. Pris 25 öre. Rekvireras från stud. C. J. Tisell, Centralfängelset, Karlskrona. Innehåller: Stenografisk krönika af Vidar; «Synes månatligen» (med illustration), också en prenumerationsannäl; Kolargossen och prinsessan, saga af Vale. Alla dessa stycken äro mycket roliga, isynnerhet det sista, en imitation af en gammal folksaga, hvori det berättas, hurusom en kolargosse genom sin kännedom af stenografien — Arends' system naturligtvis — vann ett helt konungarrike. För öfrigt hänvisa vi våra läsare till tidningen själf, och särskildt be vi få påpeka, att hälften af vinsten tillfaller Hugin-Munins bibliotekskassa och hälften fonden för upprättande af en minnesvård åt Arends.

C. L.

Förbundskungörelser.

I förbundet ha vidare inträdt:

som befrämjande medlem:

13. Ernst Viman, major, Upsala;

som enskilda ordinarie medlemmar:

55. Allan Cederborg, Stud., Upsala,

56. Hjalmar Julin, Apotekare, Säter.

57. N. P. Svensson, Hult, Gnösjö,

Årsafgifterna ha erlagts af befrämjande ledamöterna friherrinnan S. Reuterskiöld och fru H. Reuterskiöld (för 1886 — hvardera 2 kr.), ensk. ord. medlemmen hr A. L. Skoog (för 1885 och 1886 — 2 kr.) samt stenogr. fören. Iris. (för nio nya medlemmar 4 kr. 50 öre).

Öfversättningen af den i *Nr* 3 införda texten till *prisskrifningen* bör vara inlemnad hos förbundsstyrelsen *före den 15 Juni*.

Undervisning i Arends' stenografi

(*Svenska bearbetningen*)

har vidare meddelats i Sala af *J. Bergsten* åt 13 personer, i Salbohed af *A. Holm* åt 9 personer, i Upsala af *V. Carlson* åt 2 personer, i Vevey (Schweiz) af *T. Mörner* åt 1 person, i Åby af *J. Bergsten* åt 2 personer.

Brefsvar.

Hr B. H. i Göteborg. Ni tyckes alldeles ha förbisett, att den ifrågavarande artiklen i föregående nummer var insänd och sålunda icke en redaktionsartikel, äfvensom att insändaren sade sig ej alls vilja förneka, att de namngifna personerna verkligen kunde skrifva så mycket som var uppgifvet. Hvad insändaren egentligen opponerade sig emot, var det sätt hvarpå hastigheten beräknas vid Göteborgs st. förenings diplomskrifningen, ett sätt som ni ju för öfrigt i Ert bref erkände som mindre tillförlitligt.

Lärobok

i **L. A. F. Arends' Stenografi**, 3:dje förbättrade godtköpsupplagan kan mot insändande af likviden i frimärken rekvireras från Red. af Hermes. Pris för ex 50 öre. Vid rekv. af minst 5 ex. 10 % och vid rekv. af minst 25 ex. 20 % rabatt.

Af de *stenografiska brevkorten* och kuverten har nu ett större antal blifvit tryckt. Brevkorten säljas till inköpspris, kuverten till ett pris af 60 öre pr 100. Rekv. expedieras af Hermes' redaktion.

Matrikel

öfver Svenska Stenografförbundets medlemmar.

III. Förbundsöreningar.

Stenografiska Arendsöreningen i Göteborg.

<p>*<i>J. Brattberg</i>, Ingeniör, Vallgatan 14, Föreningens ordförande,
 <i>G. U. Schönberg</i>, Literatör (G.), Nedre Kvarnbergsgatan 12, Föreningens vice ordf.,
 *<i>K. G. Gunneson</i>, Skollärare (G.), Skolgatan 22, Föreningens sekreterare,
 <i>Vald. Vinqvist</i>, Bokh., Haga Nygata 2, Föreningens vice sekreterare,
 <i>Eug. Ståhlgren</i>, Literatör, Haga Nygata 2, Föreningens skattmästare,
 <i>Jens Ericsson</i>, Bokh., Mölndal.
 <i>J. Hammar</i>, Trädgårdsmästare, Trädgårdsföreningen,
 <i>A. B. Ekman</i>, Stud., Karl Gustafsg. 9.
 <i>Valter Thorburn</i>, Stud., Gamla Alléen 92,</p> | <p><i>Martin Skånberg</i>, Stud., Husargat. 12.
 <i>Reinhold Sjöberg</i>, Stud., Haga Nygata 8,
 <i>Fru Amalia Bildt</i>, Språklärarinna, Vallgatan 14,
 <i>Erik Lind</i>, Skolgatan 26,
 <i>Gerda Eliasson</i>, Skolgatan 26,
 <i>H. G. Hammar</i>, Skeppsbyggmästareelev, Trädgårdsgatan 3.
 <i>K. V. Johansson</i>, Bokh., Tingvalla-liniens kontor,
 <i>C. A. Christensson</i>, Handl., Järntorget 1 & 2 A,
 <i>Carl Kron</i>, Bokh., Osc. Sandbergs kontor,
 <i>Fridborg Kraft</i>, fröken, Magni minne,
 <i>Lilly Sörensen</i>, fröken, Sillgatan 30.</p> |
|--|---|

Stenogr. föreningen "Alexander" i Hjelstaby.

<p>*<i>J. Enelund</i>, Skrädderiarb., Föreningens ordf., Thil, Hjelstaby,
 *<i>A. J. Klasson</i>, v. ordf. Thil, Hjelstaby.
 *<i>Vilhelm Andersson</i>, sekr., Belsunda, Hjelstaby,
 *<i>Emil Lundevall</i>, v. sekr., Bronsta, Hjelstaby,
 <i>Karl Pettersson</i>, skattm., Thil, Hjelstaby,</p> | <p><i>Emil Thelin</i>, Thil, Hjelstaby,
 *<i>Johan Johansson</i>, Thil, Hjelstaby,
 *<i>Albert Johansson</i>, Thil, Hjelstaby,
 *<i>Johan Larsson</i>, Eneby, Hjelstaby,
 *<i>Richard Larsson</i>, Eneby, Hjelstaby.
 *<i>August Lundevall</i>, Eneby, Hjelstaby.</p> |
|--|--|

Stenogr. föreningen Hugin-Munin i Karlskrona.

<p>*<i>Casten Ivan Tisell</i> (M.), Stud., Föreningens ordf. och bibl. <i>Medl. af Sv. Stenograf-förb:s styrelse</i>, Centralfängelset,
 *<i>Ossian Lundborg</i>, Stud., (G.), Föreningens sekr. och skattm., Södra Kungsgat. 4,
 <i>Henrik Tisell</i>, Stud., Centralfängelset,
 <i>Arnold Lundborg</i>, Stud., Föreningens vice ordf., Södra Kungsgat. 4,
 <i>Martin Aug. Chr. Tisell</i>, Stud., Centralf,</p> | <p><i>Verner Ekström</i>, Stud. Parkgat. 3.
 <i>Fredrik Lindskog</i>, Stud., Östra Prinsgat. 12,
 <i>Charles Alfred Nilsson</i>, Stud., Föreningens vice sekreterare, Arklimästaregatan 24,
 <i>Jean Scensson</i>, Stud., Ronnebygat. 6,
 <i>Julius Ohlsson</i>, Ronneby,
 <i>Gustaf Lundborg</i>, Stud., Södra Kungsgat. 4,
 <i>Gustaf Stark</i>, Stud., Drottninggat. 38.</p> |
|---|---|

(Forts. följer).

* betecknar önskan att träda i korrespondens med andra stenografer. G (M.) utmärker, att personen utom Arends' äfven kan Gabelsbergers (Merkes') system.

Följande *enskilda ordinarie medlemmar* ha vidare anmält sig *önska korespondera* med andra stenografer: *A. Holm*, sergeant och handl., adr.: Mesta och Jularbo (under mötena: Salbohed), *P. Persson*, skollärare, adr.: Timanshyttan, Nora.

